

CARTA A «CECILIETA LA CEGUETA»

Rafeleta Hortolà*

(Dissabte, mitjanit, a la cambra d'estudi i amb el fons de les motos i la discoteca per la finestra.)

Benvolguda companya:

Ja saps que mai no hi pose data, perquè després envie la carta quan sobrepassa la de caducitat i, sobretot les teues, no puc fer-les més curtes i van a capítols.

Quina il·lusió m'ha fet trobar la teua a la bústia! Ha estat aquest migdia, quan he vingut a dinar. I com que em feia tant de goig llegir-te, he caigut al fons de tota la temptació, a risc de perdre les dues clientes dels «grups», que només vénen els dissabtes i mai no se'n duen els mateixos números. No els n'he apartat cap avui, i se'n recordaran de mi tota sa vida, perquè he donat premi (en un grup).

Ara la clientela no pensa com abans; ara fan: «Uèi, si en dóna avui, tardará a donar-ne un altre».

I anant cap a la *dele*, m'atura un senyor que em feia la sensació d'ésser molt ben plantat, i comença a contar-me la seua història: que en té tres, de nanos, que se li ha acabat el subsidi, que només duu damunt quaranta durets... Li he dit que tenia pressa: em temia un atracament, o bé una entendridora petició d'almoïna; i ves per on? L'home només volia fer la seua despesa d'avui en quelcom caritatiu per a algú que estava pitjor que ell. Malgrat tanta plorera, m'ha dit sens grolleria que la pena més grossa que jo devia tenir era la de no poder mirar-me a l'espill. Me n'he anat somrient-me'n: jo, que he engreixat prou aquesta temporada, amb els pèls de punta i vestida amb uniforme de butxacots d'urgència monetària, festejada per un galant amb tres boques per omplir o més... I quan vaig a girar un cantó, em sent per darrere la veu de tenor principal: «Eh, senyoreta, senyoreta? Vostè perdona: Me n'ha donat un de més». Jo, per furgir-me'n, i perquè

(*) Pseudònim de Consol-Begonya Sanz Garcia. Amb aquesta narració guanyà el Premi Catalònia Braille 1985.

ja sabràs que l'hora de fer borsa és la de les millors presses del dia, tinc una arrancada antiacadèmica: «Li'l regale, bon home». Doncs l'he feta grossa: «Moltes gràcies, *pelailla*, eixe serà el de la sort i que Déu t'ho pague amb un munt de fills». El respecte m'ha detingut per no tornar-li la maledicció i me n'he acomiadat tota amable. Me n'he anat pensant per dintre meu: «La Ceci encara plorant perquè ha perdut el sol, i aquest badoc veient més estels dels que té?».

I per què et conte tot açò? Ni més ni menys que perquè, aquesta nit, segur que s'engendra un jesuot a can *Cèntoc* —dels noms dels fills no me'n recorde, perquè m'ha dit el del seu avi, besavi, i tres quarts de la parentela. Si no sóc padrina d'ençà a nous mesos... És que ha cobrat? Per culpa de la seua caritat, també jo cobraré, dos que me n'he quedat. l'O.N.C.E. serà l'altra afortunada, perquè compense la muntonada de *tireres* que li he tornat avui sense vendre.

¿Cecilieta la cegueta...? Per a ésser un drama tan vital, m'ho has escrit amb gràcia, què hi anem a fer! Doncs no, no em corprèn el més mínim que en Jaume surta amb una altra *nina* com diuen allà. Quan canviaries d'identitat, et conscienciava àdhuc el tracte i deies que per a tothom havies deixat d'ésser Ceci, Cecília: havies passat a «Cecilieta la cegueta»; per a tots, llevat d'en Jaume. En Jaume va deixar de sortir amb tu quan tornares d'allà baix, quinze mesos treballant com a educadora de cecs, fent-te la revolucionària, gairebé provocant el comiat per casar-te amb ell. No oblidaré el teu sentit de l'humor quan deies: «Sense indemnització, sense cap porta oberta per l'acusació de corruptora de menors *l'intra-expedient extra-oficial*, verge i, damunt, sense nuvi. Què em resta! Un tret, no, per descomptat». Te n'has oblidat ara, de tot això.

En Jaume va dir la darrera paraula aleshores, però a tu no et cabia cap dubte que la idea havia estat concebuda des del mateix moment de l'operació clínica. Durant els mesos d'allunyament, no et và fer cap visita; et vas instal·lar per ell el telèfon i no et trucava gaire; les cartes, poquetes i fredes gràcies a l'excusa de no saber Braille. Quan tornaves de vacances al poble; et quedava un consol: forastera i «cegueta» per a tots, exceptuant l'home meravellós que deixava els amics, se n'oblidava dels llibres, i arriscava la feina per tal d'estar a frec teu. Pareixia no notar el distanciament; poc bé que li venia a ella el distanciament! Però, Ceci, si és que la teua tendresa és irresistible per a qualsevol que et conega, com no havia de ser-ho per al qui més en rebia! Posant-me al seu lloc, jo també aprofitaria les teues estades mentre hi hagués un caliu en la relació, i després, «ací pau i allà glòria». (I perdona'm: repasse el text; no m'adonava que a ella li diuen justament *Glòria*).

Al teu poble, en diuen, de tu, que ets una nina molt sabuda i molt «llegida» (has vist i has llegit indignada que els cavallers les prefereixen, no només rosses, sinó, per sobre de tot, *vidents*, fins i tot els il·lustríssims orbs

que et posaven d'exemple a la Delegació quan t'afiliaves.

A propòsit d'il·lustres: a Mallorca deuen estar més modernitzats pel turisme, perquè a mi mai ningú m'ha inclòs a la llista el Tete Montoliu, és clar. L'altre dia vaig anar a escoltar-lo formant part d'un quartet, els components del qual no el deslluïen gens. Ja t'ho penses, venia amb mi en Ximo, disposat a criticar la primera ceguerada que hi veies des de la segona fila. El Tete feia allò tan inadmissible per als meus mestres de música i que a tu encara t'estranya perquè et resisteixes a parlar «en ceco» (que diuen els cecs del meu poble). És a dir, mentre hi tocava, marcava el ritme amb el peu i donava les entrades d'ídèntica manera: és lògic, no! Havia de coordinar. De coses més rares n'he fetes jo dirigint una petita coral i creus que ningú no se'n reia! Em deia Ximo que en els aplaudiments no feia gestos de saludar al públic; un periodista escrivia que toca per a un públic invisible (No tenia perquè saber parlar en cec, però d'això en diuen sensibilitat...) La sagacitat crítica del meu xic no tenia a on agarrar-se davant d'un comportament tan ple de naturalitat. Te'n recordes quan ens contava l'aspecte del Stevie Wonder a la tele girant el coll! I la discussió que no el veia negre, perquè l'aparell no era en color!

Torne al tema que esperes expectant, dona, no me n'anava. Te'n desdus, del teu feminisme. I d'unes quantes coses més, Cecilieta: Tot i que en Jaumet tenia el seu lloc al teu cor, ben bé que comprenies l'alacantí cec que encara t'escriu amb afecte i que s'havia prohibit enamorar-se'n, de tu, perquè no li podies fer de bastó. I en Jaume dels teus pecats, què! No puc evitar un somris llegint els talls, les cremades, i les punxades d'agulla, i tota mena d'incidents domèstics que no reixen ni als horòscops revisters. Deus tenir les mans fetes un mapa. No calia que fesses tants esforços pel Jaumet; fent-los per a tu soleta ja en tenies prou. Això li ho tens d'agrair, malgrat na Glòria i na successora, si n'hi ha més endavant. Per molt que et rebel·les, hauràs de reconèixer que l'educació no es pot evitar; i hem estat educades perquè l'home siga el centre de la nostra vida; hem de garantir-li el servei als seus interesos; tota treballadora té dues feines: la de dintre i la de fora; si la primera no li ocupa el lloc primer i principal, acabarà divorciant-se, que està de moda. D'homes extrareglamentaris, n'hi ha ben pocs; i tot el meu orgull de la troballa del Ximo se n'anirà al clot si ens casem. Ell diu que llavors, com ara, tindrem un terç d'ull que farà per quatre —dos de cadascú—; però m'ha de costar, i n'estic conscient, passar per damunt d'algunes exigències educatives, tot i confiant que aconseguirem harmonitzar les d'ambdós, bé que no em pose cap termini de temps. Només tens una amiga casada amb un no-cec, i això, perquè ella s'hi veu prou per no guiar-se amb *Lo Blanc* i ell té miopia i tres germans que no s'hi veuen.

Saps què! No van pel mal camí ton pare i la teua àvia: en comptes de fer tantes converses mitjançant l'aparell, xerra de debò amb el telefonista i lllita-te'l, «que et convé, Cileta, et convé». És un al.lot que guanya diners

i el coneixen a la família; no els fas cas perquè no vols. Si tu mateixa ho remates amb gràcia: «al poble li deien el *Tortet* i pel carrer no porta gaiata; sempre va mudat i no se li nota gens». Que et convé, Cileta, i prou; a més, no agradant-te les tireres...

I ara que no et reté el teu amor, pots traslladar-te onsevulla i fer cursos: de telefonista també, de programadora d'ordinadors... Ets massa exigent, Cileta; si no te n'oblides de la teua carrera professional, no en faràs res de bo. La teua àvia t'aconsella amb veritable lucidesa.

I ara hi vaig jo: N'hi ha un fum, d'universitaris cecs, algun dels quals s'ha col.locat per privat. Havent-hi tanta competència, quan s'estableixen, la gent comença fugint-los argumentant «Un advocat així!, Com m'ha de resoldre la qüestió?»; «Un psicòleg, pobret!, què li ha de fer al meu nen: ensenyar-lo a escriure a puntets per a passar-li proves?»; «Un profe de música!, i com li expliquem nosaltres el pentagrama?» I uns quants d'etcèteres més per l'estil. Però, Cileta, tothom se sap el truquet: un secretari al principi. (Els casos que tu i jo coneixem són de secretària, però això no li fa res). Un secretari ben paregut, arriscat i amb una perla funcional a cada costat del nas; més endavant, pots precindir-ne i tot: avui n'hi ha molta; de gent disposada a fer qualsevol treball provisional.

Per altra banda, si t'encabotes a exercir la teua estimada professió, mentre comences, pots veure la fórmula de fer-la compatible amb allò que t'esgarrifa, o sia, amb les «tireres» —perquè ja sé que no et val l'alternativa administrativa en un poble com el teu—. Vivint on vius, no tindries massa competència, ni en una cosa ni en l'altra; i tenint els objectius ben clars, no hi ha perill que et passe com a mi, que abans estava friso de diners i ara, per vendre'n més, ho estic de temps i lleure; el Ximo no el veig ni per espitllera.

Diumenge de bon matí, segona puntata.

Bon dia, Ceci. Anit me'n vaig anar sense posar ni punt, perquè pegava cabotades de son. Un cop al llit, no he pogut més que endormiscar-me una mica; no hi feia més que pensar, en els teus conflictes, i, de tant en tant, pugnaven per competir els meus; al cap i a la fi, no se'n van molt els uns dels altres.

Només alçar-me, un cop vestida i pentinada, he obert les finestres. M'he tingut de quedar per obligació al balcó: què bé que cantaven aquesta matinalada els pardalets? (Vull dir, els ocells; els orígens sempre són els orígens). Hi havia teuladins, orenetes... I un de nou, que tenia un xiulet d'allò més exòtic; només un, tot sol. L'aire em portava unes gotetes a la cara. M'han fet dubtar si queia rosada o plovisquejava. I, com no? Ja t'ho imagines: rememorava el teu maldecap per la inutilitat d'explicar-me els set colors tots

plegats. I la teua emoció aquella altra matinada, ambdues recolzades a la barana del mateix balcó, quan llagrimaves dient-me que, en tres anys, ningú no t'havia fet fruir de l'alba i del crepuscle tan bé com jo, amb l'oïda, l'olfacte i el tacte, amb els seus matisos de la humitat de l'aire, l'apropament del sol... Recorde que et vaig dir, per no plorar amb tu: «Ceci, treu la llengua i conta'm quin gust fa l'albada». Vaig aconseguir arrancar-te un somris i em digueres agafant-me i abraçant-me: «L'albada ve per l'orella i ja ha passat almenys tres carrers». I era ben cert: cantaven albadades, amb dolçainer i tot, per subratllar el patetisme. Començaves a parlar en cec? Em contaves que et feies explicar aquests fenòmens per la teua gent, enyorant morbosament el goig de la llumenària i els colorins; i eixa, ara, no era la teua manera de sentir, ni l'alba ni res de res. Aquell dia trobares una manera nova de fruir, fins i tot de viure. No ho oblidaré mai; sobretot per què no hi vas caure en les nyonyades de «beneïts els qui veieu mitjançant els ulls de l'ànima», ni tampoc en allò de «sense vista no es percep la lletjor del món».

Acabaré per respondre la teua darrera pregunta i m'endinsaré en la teua història. Com et conec! Segur que la meua l'has llegida perquè sabies que l'havies de trobar als últims paràgrafs; i quan no era al bell començament, senyal que no havia eixit bé. Doncs, no erres gens ni miqueta.

(Encara estic afectada: Només posar-me a parlar de l'assumpte, m'ho he tingut de deixar. He aprofitat l'avinentsa per desdejunar i m'he portat el cafè amb llet fresqueta; en vols un glopet!).

I bé, al gra! Pareix mentida que pregunte eixes coses una dona tan raonable: ¿Que perquè no surt neta ni en primer plànol la foto de la princesa na Margalida en cap publicació? Crec que sí, que l'han arribada a veure algunes de les afeccionades a les revistes del cor; comptades vegades, és clar. Però a primer plànol, ni en Pep, que està fent una tesi i investiga tots els dies a l'hemeroteca. Jo en sé ben poc d'ella: a Catalònia Braille no es preocupen d'aquests temes, tenen coses més serioses a fer, tot i que n'inclouen ben poca, de literatura balear i valenciana a les seues pàgines —salvat d'algun article d'«El Temps»—. Potser nosaltres no ho reclamem. El col·lectiu de lectors d'ací no pot prosperar gran cosa, després de la història dels ratolins del senyor Rosenthal (Quina vergonya!); malgrat tot, «en som molts més dels que *ells* volen i diuen». (Ja coneixes la cançó: l'al·lusiú «ells» no va pels estimadíssims redactors, que es mereixen un monument.

Doncs bé, com et deia: A la Princesa no li valen els diners, ni el lluir marit ni el títol ni la sang reial: Així i tot, na Margalida és públicament impresentable, no ho entens! Ella sempre serà princesa, això no li ho lleva ningú; anirà a tots els actes representatius que li demane el títol, com ara l'enterrament de l'àvia Reial que em comentes. Però, malgrat tot —i per posarte un símil per a tu ben quotidià—, Sa Altesa sempre serà per a tothom com tu: «Margalideta la Cegueta». Això no té cap volta de fulla; socialment,

tampoc no li ho pot llevar ningú. Els patronats de minusvàlids, les inauguracions d'aquests centres, no compten amb el nom ni la presència d'aquesta senyora, sinó de la Reina.

I el Rei deu ésser conscient d'això, puix recorde l'anècdota de la inauguració d'un col·legi de l'O.N.C.E.: Una xiqueta es desviava nedant a la piscina i algú li cridava: «Mari Carmen, a la izquierda». Sa Majestat li va explicar que dins l'aigua no era fàcil oir les direccions procedents de fora i això li succeïa sovint a la seua germana. En preguntar-li la xiqueta que per què no havia vingut ella, ell li va dir planerament: «Porqué no se lo pedía el protocolo». Satisfeta la teua curiositat! A veure si et fas càrrec d'una vegada que contra això, l'únic remei que tens a l'abast és no girar-te a escoltar els lladrucs. A més a més, hi va havent cada cop més gent que no ens considera alienígens. Per sort, encara se'n parla prou del mític «món dels cecs». I gràcies al mite, part d'aquest món no menja «borror»; alguns àdhuc mengem formatges descremats, pernil desgreixat, melmelades amb sacarina... I bevem cervesa sense alcohol.

(Açò podria ésser una tercera «puntata», puix canvia de tema).

Atenció! Vaig a contar-te'n una, de por; títol: Oposicions. Com a núvia d'en Ximo —un dels tres treballadors minusvàlids de l'entitat—, em criaren oficialment per donar una conferència sobre els «invidents» en un centre cultural. Vaig documentar-me força, perquè n'assistissen quatre gaïcs. Al col·loqui, algun alt càrrec de l'O.N.C.E. havia dir que per als xiquets que no arribaven a edat escolar, no hi havia res ací perquè no hi havia demanda dels pares. Una senyora em preguntà a on es dirigiria perquè atenguessen un nen petit i jo li vaig demanar l'aclariment: «és vosté parenta del nen?»—Era sa mare! No me'n vaig poder estar: «Doncs... Ja ho hem sentit: no n'hi ha demanda». Vaig despenjar la frase, tot passant-los la pilota als autoritzats; la resposta: que anava a crear-se un servei no a l'O.N.C.E. sinó a l'altra entitat «protectora».

A la sortida, hi van haver aplaudiments; les altes jerarquies m'acollien amb tota familiaritat, com si fos de la casa —d'ambdues cases—. En Ximo estava d'allò més pagat, per la distinció amb què havien tractat la seua companya i perquè aprovar aquella intervenció en públic suposava tàcitament la seua acceptació com a opositora i més tard com a treballadora. Treballar juntes dos persones informades i amb iniciativa, quina volta social més progressiva per a un sector tan desatès?

Jo no les tenia totes: calladeta hauria estat més guapa; aquells acolliments em semblaven teatrals. Ara, que fer-li pamplines a una anònima, no tenia cap sentit polític; això em donava esperança.

Passen els dies, faig la sol·licitud... Quan vaig anar a entregar el «cu-

riculum» amb nou diplomes acreditatius, va faltar poc perquè em traguessen damunt les espatlles i amb banda de música. La secretària del director em retingué una estona, mentre ell acabava un assumpte; després volia saludar-me. M'acomode en una cadira d'oficina, encenc un cigarret... I quina cara hauries fet si haguesses sentit la xerrameca d'aquella senyoreta? Lloances d'en Ximo, que jo, bonica i galana, que a tots els companys dels centres de l'entitat els agradaria celebrar les nostres noces... I la rematada: la majoria de treballadores estarien geloses del Ximo, tenint allí la dona i la feina. «Ui, en Ximo! Tan bon xicot, tan trempat... voltat de tantes dones: no et poses mai gelosa!» I li dic: «Qui, jo! En Ximo és minusvàlid». Mare de Déu de la Seu, què has dit? Li vaig arrancar la sentència més célebre de la Història; medita-la: «Ací, qui més qui manco, tothom té una minusvalia o una altra; jo, per exemple, sóc *fadrina*». Fent fum, vaig contenir la riallada, i li dic, quasi confidencial: «N'hi ha de pitjors: tinc una amiga que diu que la seua minusvalia consisteix a ésser casada». No vaig poder adonar-me'n de la seua reacció, perquè en eixe moment el director eixia del seu despatx. Salutacions, afabilitat pertot arreu, es traspuaven les al·leluies. Enmig d'eixa confusió, em dóna un article de periòdic —la copista no reparava en signatura ni procedència—; un article que ell havia fet transcriure a Braille per a mi, quin honor!

En llegir-lo, només arribar a casa, em vaig quedar feta de pedra: es tractava d'una estudiant de Barcelona, a qui li havien permès de fer quatre cursos de Medicina i, en el quint, li denegaven el dret a matrícula per allò de sempre: no s'hi veia; ella explicava que volia fer Psiquiatria i, per a eixa especialitat, no necessitava el concurs de la visió. El periodista criticava la discriminació, però, jo no sabia distingir si el missatge del director anava pel camí del periodista, o pel del degà de la Facultat. A hores d'ara, ja ho tinc ben clar; tu també, no!

Ja tenim els precedents per al nucli de la pel·lícula: com totes les oposicions, aquesta constava de prova escrita eliminatòria i entrevista. El dia de l'examen escrit, com havia de passar per tots els manaments, surt de casa maquillada, pentinada de perruqueria i abillada amb el millor model, carregada amb la màquina d'escriure portàtil i els aparells de Braille: feta una executiva. Tota ufana, m'embale cap al semàfor que pitava (és l'únic acústic de tota la zona) i, Ceci, no digues que no hi ha providència!: el vaticini del resultat del gran dia se me'n ve damunt encarnat en un vellet ranquejant i afònic, qui em planta la mà al muscle i em diu quinze o setze vegades seguides: «Pobreta, pobreta, pobreta?...» No podia estampar-li la màquina al cap: no en tinc d'altra; i opte per dir-li somrient: «Senyor, em deixa passar, si té l'amabilitat!» Va desaparèixer màgicament sense dir paraula.

I arriba l'hora! Tot eren facilitats. En Ximo, feliç; jo, mosca. Còpies preguntes i respostes a braille i després les mecanografies, lluïtem debades. Tenia el permís del qui em dictava, membre del tribunal corrector. En aca-

bar, vaig oferir-li el text brailletjat. Em pareixia una arma inútil, però perillosa; ara, que també sabia que m'havia de dir que me l'endugués sense consultar-ho a ningú, i així va ser.

Bo serà que t'especifique que el personatge en qüestió era el sots-director; després entendràs la seua importància protagonica.

En Ximo m'esperava a la sortida. Deixàrem les andròmines al seu armari i ens n'anàrem a sopar, com dos novençans brindant amb xampany. Jo només dubtava en una pregunta i n'havia omès una altra; dubtes poc rellevants, doncs. El nostre futur laboral i amorós s'esdevenia pròxim i segur! En qualsevol entitat per a «vàlids» no teníem res a fer; ací, però es presentava feina per damunt del cap, comptàvem amb qualificació i capacitat per realitzar-la i, a més a més, ja no ens preocuparia com a parella professional fer publicitat d'una «paradeta» buida, car els serveis estaven institucionalitzats, i nosaltres dintre d'un d'ells. A tot açò, els cambres del restaurant venien cada vegada dient: «Senyors, ens sap mal interrompre'ls, però...». Per acabar-los d'exasperar, a mitjan sopar se m'acut dir-li al Ximo: «I si li truquem, al teu amic Antoni, l'especialista de la Ciutat sanitària?» Pènsat i fet! Vaig quedar amb ell per llegir-li la prova l'endemà. El pronòstic va ser fabulós. Per refermar l'auguri, vaig fer el mateix telefònicament, consultant a la professora d'aquell curs d'estiu a Madrid i a l'Enriqueta, que d'això en sabia. Tots tres d'acord: ja n'èrem cinc. Quatre persones que em diuen que aparque les «tireres» tranquil·lament, i jo, mosca que mosca.

Almenys esperava que em citassen per a l'entrevista. Ningú no em va dir res, salvat del Ximo, assabentat de la data. El dia abans parle amb el Toni, tot dient-li que no m'han seleccionat, i demà és el dia; que si pareix tan cert el seu pronòstic, pot venir amb mi i fer una reclamació de l'examen, avalant-me'l; que era perillós perquè l'autoritat sempre té recursos que defensen el seu veredicté i no gosava demanar-li un risc tan greu. Ell, que sí, que a la meua disposició: l'endemà a les onze del matí m'esperava tres carrers més avall del lloc —l'entrevista seria a la vesprada—. T'ho figures? No es va arriscar.

A les dotze i mitja, farta, prenc l'autobús, camí de casa, feta pols. I que hi faig! Agafe el telèfon i truque a l'entitat.

«Ara ve la bona», Ceci, arma't de paciència: vaig a transcriure el diàleg perquè veges que no m'invente res.

Truque i demane parlar amb el director. Sort que no em podia atendre puix pensava cometre la imprudència de comentar-li les impressions del famós article. M'atén l'esmentat sots-director:

—Bon dia, bonica; ja m'han dit que trucaves tu. No pots ni imaginar-te com hem sentit tots la teua exclusió de la llista; ja formaves part de la casa i ens sap molt greu que...

—No t'hi esforces, no cal. Només volia tranquil·litzar-me quant al motiu.

—Oi? Lamentant-ho molt deveres, el teu examen no assolía la qualificació necessària. La prova ha estat ben difícil i potser no es cobrisquen totes les places.

—La prova ha estat difícil, sí. Però, ja que sóc de la casa, m'agradaria que fosses sincer. Això no suposa un motiu real. Vas cometre diverses equivocacions. La primera, permetre'm d'endur-me l'esborrany; l'han corregit tres especialistes. La segona, explicar-me la baremació establerta per puntuar: tots tres són d'acord que el percentatge d'encerts puja el noranta-tres per cent.

—Mira, si jo comprenc que, quan hom surt satisfet d'un examen, és molt dur que li diguen que l'han suspès; si això també m'ha passat a mi mateix.

—Per favor! No t'hi esforces, et reitere. No sóc jo la satisfeta, són tres entesos i han fet números i hi coincideixen...

—Mira, tenies una pregunta sense respondre.

—Sí, i quantes de fallades!

—Aquesta de...

Em va citar les dues i no en trobava més: devia tindre el text davant. Allò em va deslligar el manoll de nervis comprimit i, com que ja no tenia res a perdre, li solte:

—No n'hi ha més. Haureu qualificat com haureu volgut, però l'última equivocació teua va ser dir-me quin era el límit per aprovar i aquest examen l'ultrapassa.

—I qui dius que te l'ha corregit?

—Dos especialistes de fora i un d'ací; els noms no hi vénen a tomb. Tu saps ben bé que no hi reclamaré, però comprendràs també que no vos hauria trucat si només comptés amb el meu únic criteri.

—Dona, pots reclamar-hi, davant del tribunal que t'examinarem. Ara bé, el que no et garantim és la comparança amb d'altres.

Jo, amb veu tranquil·líssima:

—Ah, és clar! Així el tribunal es protegeix de tribunals més alts. Justifica aquesta qualificació i no descobreix el nivell de les altres. Endemés, salvaguarda l'honor de les persones designades per ocupar les places.

Allò extralimitava la seua capacitat de gosset faldiller de l'alt càrrec; fins ací ja no se sabia la lliçó, i va tirar una altra vegada pel sentimentalisme:

—No et poses així, dona; ja t'he dit que les coses no ixen sempre com hom les vol...

—Una altra vegada el mateix argument, No, per favor! Tot això no

us ho creieu ni vosaltres mateixos; i jo l'únic que voldria saber són les raons personals que han portat a aquesta baixa qualificació.

—Raons personals, cap, per l'amor de Déu! Per molt decebuda que estigues, pareix mentida que tu parles així. Puc assegurar-te que el tribunal ha estat ben just, jo estava present a la correcció.

—Ja ho veig, per on va la justícia! Si tot s'acaba ací, ja n'hem parlat prou. Perdona les molèsties; ja no en tindreu cap més per la meua banda...

—I a l'O.N.C.E.! No podries...

—Ah, peixet —ahí sí que no vaig ser capaç d'aguantar el crit—. Ha-guesses tallat abans per ací, home! Si tingués cap possibilitat a l'O.N.C.E., creus que en cercaria d'altres, i més, vostres?

—Mira, jo sé que has estudiat bona cosa i has aportat molts diplomes. Però, !què fas tu si a un xiquet se li'n fuig la pilota!

—Cridar-te a tu i que li l'arreglues, no et... ¿Txè?, perdona: he fet pràctiques ací, a Madrid i a Andalusia; conec els recursos meus i els dels xiquets.

—Amb xiquets invidents, no ho dubte pas; però, amb deficients mentals...

—Precisament, amb eixos ho he provat, i amb els que pateixen amb-dues coses juntes; ara seria l'hora de provar-ho, en comptes d'haver qualifi-cat. Però tant se val! Ja m'ho has aclarit tot; no treu trellat discutir-ne més.

—Potser no queden cobertes totes les places i es faça un altra prova... (Ceci, no s'ha fet, n'ha quedat una vacant; i les admeses per ocupar les al-tres han consultat amb el Toni, ben perdudes).

—I vols que em torne a presentar perquè em torneu a cridar, com els infants del barri, de petita, «Cega, cega...»! Us n'heu rist, de mi, una vega-da: dues no, gràcies. En teniu molts més de marginats de qui seguir rient-vos-en.

—Quant et calmes, *veuràs*... Vull dir: comprendràs que nosaltres t'estimem...

—Adéu i bon dia; perdona pel temps que t'he fet perdre: jo no l'he perdut pas.

Va penjar i prou? Jutja-ho per tu mateixa. El diàleg va ser en castellà, faltaria plus! L'he traduït de la gravació del supletori. Ara ja puc esborrar-lo.

Les reaccions de Ximo te les contaré en una altra ocasió; avui l'espere a dinar i encara no m'he ficat a la cuina.

No voldria acabar sense contar-te'n una altra, més curteta: Dues set-manes més tard, rep notícies d'una altra convocatòria, de l'altra institució que comentàrem per telèfon; s'estenia a bastants sectors més de marginats,

minusvàlids inclosos. Es demanaven diverses professions. Allà va la Rafe-la, que no escarmenta ni matant-la. Més còpies dels diplomes (ara en són déu), més paperassa, més dies plantant els clients de la sort... Ací el procediment consistia a llegir la llista de seleccionats abans d'entrar a l'aula. Me'en vaig allà el dia assenyalat, l'escolte tota; com no surt el meu nom, n'espere que la gentada deixe pas per a retirar-me'n. En això m'agafen del colze (sempre van a la del bastó!): «Senyoreta, sentim molt no haver-la poguda incloure a la llista. L'acompanye a la porta!». M'ho pense i dic que sí, gràcies, i demane: «que no acomplien els requeriments, els papers?» I em trobe al carrer, de cop i volta, adonant-me'n que l'intercolutor se n'havia esfumat.

Premuda entre les altres sardines de la llauna del bus, tenia temps per pensar: per què aquest estrany s'acosta a mi, tanta gent com ha estat desestimada? I que seria, l'ésser misteriós? Només per acompanyar-me al carrer, no li calia la frase. A l'endemà vaig trobar la clau comentant el fet amb el Ximo i escoltant una notícia radiofònica: prompte una institució absorbiria l'altra per fondre's autòmicament; ambdós dirigents dels departaments implicats a l'operació eren carn i unglà.

Aquella nit vaig decidir que demanaria un quiosc de cupons, costés el que costés, i, a viure. Ja n'hi havia prou, de fer de *cantonera* de sol i pluges. Em vaig adormir somiant que el meu coixí se'n reia tot fent-me pessigolles al bescoll.

Vet ací que, tres dies després de l'enfonsament, rebia una nota comunicant l'obertura d'uns cursos professionals, caríssims i interessants, que només em llevarien dos caps de setmana cada mes. Em vaig matricular i, a hores d'ara, en sé la meitat que el mestre. Doncs, quan arreplegue diners suficients per no passar gana ni dependre del marit mantenidor em muntaré qualsevol «xiringuet» o «xiringuito» (que en diuen segons per quina zona) i aleshores sí que posem ja punt i final, eh! Sí, no et canses de llegir-me, i és poca la teua correspondència estimulante; però no sé com m'ho faré per enviar-te açò a trossos proporcionats.

La pròxima vegada que ens trobem plegades, si repassem aquesta novel·leta tràgi-còmica, veuràs com calia prendre's així aquestes històries.

No t'afones, Cecília, que ningú només que tu ha d'alçar-te.

Au! Fins prompte. Un petó i una abraçada i ací té vostè una amiga per al que vullga manar.

Mislata, maig de 1985.